

«Organisatie»
«Afdeling»
«Voorletters» «Achternaam»
«Adres»
«Postcode» «Woonplaats»

Den Haag   Ons kenmerk   Uw brief van
19 oktober 2007   BVE/Stelsel/2007/42369

Onderwerp
Onderwijstijd; waarborgen naleving 850 urennorm

Geacht College van Bestuur,

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft de afgelopen tijd meerdere malen het signaal afgegeven dat instellingen bij voltijds opleidingen de 850 urennorm na dienen te leven, zowel wat betreft programmering als realisatie.

De inspectie en de Auditdienst van het ministerie van OCW hebben dit jaar - zoals aangekondigd in eerdere brieven¹- een onderzoek ingesteld naar de naleving van de 850 urennorm in het studiejaar 2006/2007. De bevindingen van de inspectie en de Auditdienst heb ik vandaag samen met mijn beleidsreactie aan de Tweede Kamer gezonden. Het inspectierapport en de beleidsreactie kunt u vinden op de website van het ministerie van OCW, www.minocw.nl/onderwijstijd.

Het onderzoek heeft in de maanden mei, juni en een deel van juli 2007 onaangekondigd plaatsgevonden bij een groep van 120 opleidingen. Daarvan waren er 30 opleidingen die eerder als onvoldoende waren beoordeeld.

Bevindingen n.a.v. het voorjaarsonderzoek 2006/2007

In de eerste fase van het onderzoek hebben de inspectie en de Auditdienst geconstateerd dat 29 opleidingen (24%) in enig leerjaar te weinig onderwijsuren hebben geprogrammeerd en gerealiseerd. Dit beeld is ten opzichte van het themaonderzoek in 2006 slechts een beperkte vooruitgang. In het voorafgaande studiejaar 2005/2006 voldeed namelijk 28% niet aan de norm.

Na deze eerste fase hebben de instellingen gelegenheid gekregen om herstelactiviteiten uit te voeren. Van de 29 opleidingen hebben 19 opleidingen inhaalslagen uitgevoerd om toch nog te voldoen aan de

---

¹ Recente brieven zijn: brief onderwijstijd d.d. 12 februari 2007 (Kenmerk: BVE/Stelsel/2007/3815) en 7 september 2006 (Kenmerk: BVE/Stelsel/2006/34390)

norm van tenminste 850 klokuren. Sommige opleidingen moesten aan het eind van het studiejaar meer dan honderd klokuren aan extra activiteiten programmeren en uitvoeren. Bij de afronding van het onderzoek blijkt uiteindelijk dat de overige *tien* opleidingen in enig leerjaar niet voldoen aan de 850 urennorm. Opleidingen met een eerder geconstateerd tekort doen het helaas niet beter. De nieuwe competentiegerichte opleidingen doen het wel iets beter dan de oude, traditionele opleidingen.

Ik vind het ernstig dat bij 24% van de opleidingen de onderwijstijd in eerste aanleg niet aan de norm voldeed in het studiejaar 2006/2007 temeer omdat bij het realiseren van de onderwijstijd de uren beroepspraktijkvorming meetellen. Dat deze opleidingen de urentekorten hebben hersteld, doet niets aan het gegeven af dat naar alle waarschijnlijkheid de deelnemers van deze opleidingen te weinig onderwijsuren hadden gekregen zonder deze externe controle. Aangezien het een representatief onderzoek is, zal ook bij een groot aantal opleidingen, die nu niet in het onderzoek zijn betrokken, sprake zijn van onvoldoende onderwijstijd.

Ik ben het dan ook eens met de conclusie in het inspectierapport, dat er ten opzichte van 2006 weliswaar enige progressie is geboekt, maar dat veel instellingen nog een behoorlijke slag te maken hebben.

Alle deelnemers hebben recht op voldoende onderwijs om de beoogde kwalificaties te behalen. In 2006 hebben de deelnemers in het MBO aan de bel getrokken over het gebrek aan begeleide onderwijsuren. De 850 urennorm is een ondergrens, een minimum. De instellingen behoren de programmering op orde te hebben en bij uitval van lessen zich in te spannen om alternatieven aan te bieden die deelnemers ook als nuttig ervaren. Tevens dienen instellingen te kunnen verantwoorden of een deelnemer daadwerkelijk het programma heeft gevolgd.

Mij is kenbaar gemaakt, dat instellingen hard werken aan een betere interne controle, registratie en verantwoording en dat interne audits positieve effecten laten zien. Eventuele tekorten in de planning, het rooster of de realisatie van de onderwijstijd worden op tijd gesignaleerd en kunnen zo tijdig worden bijgestuurd. Bij de invoering van competentiegericht onderwijs zal in ieder geval het Procesmanagement MBO 2010 de instellingen expliciet ondersteunen bij de versterking van de bedrijfsvoering.

Maatregelen

In mijn brief van 7 september 2006 werd aangekondigd, dat in geval van niet-naleving van de urennorm een sanctie zal volgen.

Naar aanleiding van deze bevindingen van de inspectie en de Auditdienst zal ik de volgende maatregelen nemen:

- o Bij de tien opleidingen met een tekort aan onderwijstijd in enig leerjaar volgt een financiële sanctie.
- o De 19 opleidingen die in eerste instantie bij het onderzoek niet aan de norm voldeden en pas met aanvullende activiteiten aan de norm hebben voldaan ontvangen een brief van mij waarin ik de betrokken instellingen er op wijs zorg te dragen om ook zonder externe controles te voldoen aan de 850 urennorm.

- o Het ministerie van OCW zal de resultaten van dit onderzoek openbaar maken.
- o De inspectie heeft het toezicht op de realisatie van de onderwijstijd in het afgelopen schooljaar 2006/2007 al geïntensiveerd. Dit zal worden voortgezet en nog verder worden verscherpt, zowel kwantitatief als kwalitatief. Dit geldt met name voor instellingen waar in voorgaande onderzoeken tekortkomingen zijn geconstateerd of waarover signalen van deelnemers zijn ontvangen.
- o De scherpe accountantscontrole op de programmering van de onderwijstijd wordt voortgezet. De Auditdienst zal in haar jaarlijkse reviews extra aandacht besteden aan de controles van de instellingsaccountants op de programmering van onderwijstijd. In het voorjaar van 2008 zal gerichte voorlichting en verduidelijking van het controleprotocol worden gegeven.

Tot slot

Van alle instellingen in de BVE-sector wordt verwacht dat zij opleidingen zodanig studeerbaar inrichten en uitvoeren dat deelnemers de door hen beoogde kwalificaties kunnen behalen en dat zij daarbij voldoen aan de wettelijke eis om een in instellingstijd verzorgd onderwijsprogramma te verzorgen dat tenminste 850 klokuren telt. Kwaliteitsborgingsinstrumenten kunnen daarbij goed ondersteunen, zo blijkt uit de reacties van instellingen.

Ik ga ervan uit dat u zich zult inspannen om in het schooljaar 2007/2008 – en in de schooljaren die daarna komen- te voldoen aan de voorschriften voor onderwijstijd. Hierbij wens ik u veel succes.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
mede namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart